

קונטרס

# שוחטי הילדים

להרב נזמ"י כמוהר"י נאגארא ז"ל



## הקדמה

**אמר** הלעזר ישראל בן למורי הרב כמוהר"ר משה בן מהר"ר לוי  
נאגארא ז"ל • הנני בא כפרווכוסי • לישרוט שרטוטי •  
ולכתוב שיטוי שוחטי הילדים • והם בתים נחמדים • בהלכות  
שחיטה וכדיקה נלמדים • למען יקחום על פי התלמידים • ואחר  
יבינו שרשים ויסקודים • יסרתים לריושת הבן יקיר לי שמת גילו  
משה ז"ל ומוכטת אני כי באלו השרטוטין והשיטין • הכל שוחטין •  
ושחיטתן פשרה אפילו חרש שוטה וקטן • ולא יקלקלו את שחיטתן •  
בתחילתן וראשיתן • ולמען אשא את שמותם על שפתי • יקרא בהם  
שמי ושם אבותי • ואחלי תחנונותי • יכונו לפני רבותי • הרואים את  
אותותי • בכרך זה • הל יהיה בעיניהם נכוח • להיותו קטן ורזה •  
כי ארבה ערחתו טרחתו ותירה • מהדורה בתר מהדורה להמעטכו •  
ובדרך קלרה להעתיקנו • אף כי אנכי הרואה כי עוד לאלוה מילין  
חלי חלים פרטים וכללים כדון הלו אמנס אני לא כחתי להעתיק  
ספרים • רק להמליא רברים • ואמרים ברום קלרים • מועט מחזיק  
את המרובה וכמ"ש חז"ל הוצי לך לוינים סימנים עשה בתורה וקנה  
אותה ולהכת הקינור הלו בתוך רבים אהללנו • ומשירי אהודנו :

בהלכות שחיטה :  
ברורה פשוטה :  
בהלכות כדיקה :  
מנוקה מתוקה :

קחה ניב ומבטא •  
קצרה מעוטה •  
ישור דין וחוקה •  
חקיקה זקוקה •

# שוחטי הילדים

## סימן ישראל ברבי משה חזק

- ידי** תכון את זרועי בעורת השם ענים רכובו • צדת זביחה כל אשר לאכול  
בשר יאזה לבבו • כתוב חזון ובאר על הלוחות כל דין כנתיבו • (חבקיב  
סימן ב') למען ירוץ הקורא בו :
- שליש** מדות בסכין הונרת ומסוכסכת ויורדת ועולה • הונרת געולה •  
ומסוכסכת מעולה • אך לא לבתחלה • ויורדת ועולה כמה וכמה  
טובה כפולה • (זכריה סי' ר') תשואות חן חן לה :
- רוב** אחד בעוף ורוב שנים בבהמה יוכסר • וליוסר בוורידין כר' יהודה הוא דרך  
ישר • בעוף הואיל כאחד לולאו והדס בתוכו נאסר • (דברים סי' י"ב)  
ולא תאכל הנפש עם הבשר :
- אחר** שחיטה וקודם שחיטה לבדוק הסכין יאמץ : מוליך ומביא הבישרא  
ואטופרא ואתלת רוחתא • לא בחפזון רק לאט יבדוק ככוונת הלכ  
ובניחותא • (רניאל סי' ב') הוא גלי עמיקתא ומסתרתא :
- סכין** צריך שיטור אם יוליכנו ולא יביאנו • כמלא שני צווארין צוואר הנשחט  
וצוואר הינו • כדי שלא יבוא לידי דרסה ונעלם ממנו • (משלי סי' י"א)  
דרוסה רעה תבואנו :
- בין** תבין את אשר לפניך ואחרי כן החמשה דברים • המפסידין את השחיטה  
למשה בסניני נמסרים • ובלמודך שהייה דרסה חלדה הנרמה ועקורים •  
(שם סי' כ"ז) שית לבך לעדרים :
- רשום** וכתוב בכתב המת שטור שהייה • בכדי שינביה וירבין וישחוט עוף או  
בהמה או חיה • אבל עתה נהנו לאסור בעוף אנשי תושיה • (במדבר  
סי' כ"ח) עולת תמיד הגשויה :
- בדרסה** כמותך גבון אשים אליך דמיון • או כמתי זאת הראש בבת אחת  
בסף בכליון ושיעורה כל שהוא • לכן צריך להוליך הסכין ברפיון  
(תהלים סי' כ"ז) והוא יכוננה עליון :
- יקרא** חלדה בשמו הסכין בין סימן לסימן • או תחת עור או תחת זמר  
מסוכך או מטלית נטמן • לכן התורת נוכח העופות להראות איזה  
מקומן • (שיר השירים סי' ז') מעשה ידי האמן :
- מקום** שחיטה בצוואר בשני סימנים מסומנה • בקנה מטבעת הגדולה עד  
מקום הנעת ראש אונה • ובושט מתורבנו עד שיטעיר ובעוף עד גג  
הזפק נשנה • (מלבים א' סי' ז') מדה אחת קלב אחד לכלהנה :
- שים** שכל והבן עיקר עיקור ומשפטו ודמו • אם נעקר איזה סימן מהלחי  
לעומת מחברתו • או אם הוא שמוט ולא נודע אם היה בן קודם שחיטתו •  
(דברים סי' כ"א) לא תלין נבלתו :
- החמשה** דברים אלו בקנה ובושט נאמרים • במיעוט קמא או המלעי או  
בחרא קלחם אסורים • בהם יוהר הירא את דבר ה' אלהי העברים •  
(ישעיה סי' ל"ה) תפקחנה עיני עורים :
- חובה** על כל שוחט כידו דם שחיטה לכסות • חיה או עוף לכד כי כן יכתוב  
באותות

## שוחטי הילדים

באותות ובמסות • אמנס ישפך כמים דם בהמות דקות ונסות • (יחזקאל סי' ב"ד) על לחיח סלע לבלתי הכסות :  
זה יתנו מפלה ומטה עפר מגדל למחיס ועשבים • ועפר ואפר ועפרות זהב כולם נכוחים וטובים • ומאה חיות ומאה עופות כיסוי אחד חייבים • (נחום סי' א') אם שלמים וכן רבים :  
קודם שחיטתו חייב לברך על השחיטה • והנה הלכותיה בקנור למען יקחום התלמידים במכטא • והשרשים יהנה מן הספרים באורך כל משפטה • (שמות סי' י') ואכל את יתר הפליטה :

## נשלמו דיני שחיטה • ונתחיל דיני בדיקה :

סימן ל"ח טרפיות • ישראל סנ"סן ח"ן מע"ץ ח"י"ם :  
ואלו פרטיהן • יתירה • שנוי מראה • ריאה שניקבה •  
אטומה • ליחה סרוחה • סרוחין • נקובת סמפון • סמוסות  
נימוק • חלוף אונות • נפוחה • מסמסה • עכורין צמקה •  
חתוך יבשה • יחכר מקצתה :

## סימן אני ישראל ברבי משה בר לוי חזק

**אליכם** אישים הקרא וקולי אל בני אדם בראש הומיות • אבאר דיני בדיקת הריאה וסמונה עשר טרפיות • סימנס ישראל סנסן חן מעץ חיים ראשי הותיות • (משלי סי' כ"ה) הפוחי זהב במשכיות :  
בגד פניך טיס כי יש לריאה חמש אונות והל יליו משכלך • תלתא מימנא ותרי משמאלא תמנס כל חדלך • וזה בהיות הבהמה תלויה ברגליה ומעיה למולך • (שמואל ב' סי' ב') נסה לך על ימינך או על שמאלך :  
יש ללד ימין אונה אחת אך לא בדרא דאונא • טמה וורדא ואס חסרה אחת מהימין בכלל אונות תמנה • כל סירכה הסורה בה תרשיע לכל אשר תפנה • (איוב סי' ל"ב) כי לא ידעתי אכנה :  
יתירה הסורה וביאורה אם נתוספו האונות במספרם • והוא טיהיו היתרונות ללד חוץ וכעלה הדם תוארם • אמנס הוכסר כהר ונכסונית בעורם וכסרם • (שמות סי' כ"ט) אשר הוקף ואשר הורם :  
שנוי מראות ריאה מהם הסורות ומהם כשרות • האסורות סי' יב"ט • ירקות • כסר • שחורות • וכסרות כחול • חזיר דם • כבד • וסי' כ"ח ד"ך להגיע לנכורות • (תהלים סי' ס"ח) מוציא אסירים בכושרות :

ריאה

פ"י מספרם יחד עולה כ"ן ולהגיע לנכורות טהם שמונים טנה נשאר כ"ח וזהו כ"ח • ד"ך מלסון יתום ודך ופ"י מוציא אסירים בכושרות ד"ל סמכר ימיו סלי אדם הן כ"ן טנה ככל :

# שוחטי הילדים

## ב

**ריאה** שניקבו שני קדומות שלה זה כנגד זה טריפה • וכן אם יש אטום שאינו מתנפח אין לו תרופה • רק לבדוק אם יש מוגלג ואם לא ישים קשים • ונפח בשפה • (ויקרא סי' י"ד) והניף אותם תנופה :

**אבעבועות** שנמלא בהם ליחה ומים זכים כשרים • אך ליחה סרוחה ומים סרוחים ועכורים אסורים • ניקב סמפון במקום שנשאר חודים לא יאכלנה בן חורין • (איוב סי' ל"א) ועליה יכרעון אחרין :

**לאסור** יש שני בועי סמוכות ואפילו מים זכים מלאות • ואי שפכי אהדדי כטרות ושתים כאחד נקראות ובושא בשיפולי ריאה אסורה אם אין בשר תקיף לאות • (שמות סי' כ"ה) על ארבע הפאות :

**בסמוכים** דרטינן כשרות אף אם נסרכו כולם • מחתוך לחתוך לבד אשר הוא מקום הבדלם • מפני שלא יתפרדו וישארו תמיד בפעלם • (תהלים סי' קי"א) סמוכים לעד לעולם :

**ריאה** שנשפכה בקיתון וקרום העליון שלה קיים • אם נימוק הפילו סמפון א' ודה לרוח ומטיל לים • ואם נדק כל הסמפונות והם קיימים ולא נימוקו דים • (ירמיה סי' כ"ט) ואכלו את פרים :

**בתתמסמם** הריאה ותפול אבר אבר וכימוקו עמו • או אם נשאר בה מקום נפוח ברוח לפעמו • או אם נתחלפו האונות כל זה אסור ויזכר טעמו • (תהלים סי' נ"ה) אשר אין חליפות למו :

**יבשה** הריאה עד אשר בלפורן פור התפוררה אסורה • או אם כולה או מקנתה לבד וורדה חסורי מחסרה • למקה כולה מפחד איש אסורה • זתפחד אל כשרה • (שם סי' י"ט) יראת ה' טהורה :

**ממשמש** הריאה ומלאה שלימה בלי חתוך אונות • טריפה אם אין רשומה ניכר בעומק עלי הדם מכונות • הגה לך י"ח טרפיות ועוד דינין בריאה מסומנות • (קהלת סי' י"ב) דברי חכמים כדרבונות :

**שמור** וזכור אם נסרכה ריאה לגרגרת או לחזה ככמותו • ולשומן הלכ וכיסו וטרפשו ולכבד וטרפשו הפילו במכתו • או לסמפון היורד בין שתי הערוגות או לשמנינותו • (שמות סי' כ"ב) לכלב תשליכון אותו :

**האומה** שנסרכה אל הדופן בכל ענין אסורה אך אם יש מכה או שבר בדופן יש להכשירה • ואונה שנסרכה לבשר שבין הללעות במזר החזה כשרה • (ישעיה סי' כ"ח) כי קצר המלע מהשתרע והמסכה לרה :

**בסירבא** תלויה יש להתיר לאכול מבושל וללוי • פרס° דלדולי ריאה הגימוקים ביד שהם ביותר עלוי • אם סירבא תלויה מחמת בועה תאמר בגלוי • (דברים סי' כ"א) כי קללת אלהים תלוי :

**ריאה** שיטמע בה קול הכרה בעת שנופחין אותה • אם ניכר המקום שם שם לו רוק ואם בה אבעבוע רעותא • ואם לא ישימנה במים פוטרין ואם יש נקב תטמע שותא° • (דניאל סי' ג') קל קרנא משרוקיתא :

לכדיקת

° פירוט דלדול • והוא לשון משנה עיין בערוך ערך פרס יע"ס :  
° פירוט שוקא רוח עיין בערוך ערך אסתנח וכו' פ"ט :

# שוחטי הילדים

**לבריכת** הריאה אם הרגיש בה כמו חריות על דקל • טריפה ואף אם  
במרהיטה בעץ או במסקל קל • ותנאים כל המרהות אם כופחין  
אותה והנו מראה מפוקל • (קהלת סי' י') והוא לא פמס קלקל :  
**ויש** להתיר נקובה כשיש לתלות טעטה אחר שחיטה • כגון שיכאז תולעים  
או שהכניס טבח ירו אנב ריהטא • ואם אין לתלות ינקוב זולתו לדמות  
אם מוחלפת השיטה • (משלי סי' ט"ו) למסן סוד משאול מטה :  
**יצא** כלב ונטל ריאה בלי בדיקה יש להתיר בגדיים וטלחים • ואם הריאה  
לפנינו כופחין אותה במים חיים • ואין צריך לכדוק טריפות זולת בריאה  
להיותם מלויים • (שמואל א' סי' ט"ז) כי האדם יראה לעינים :  
**חוק** ואמץ בן חכם ישמח אב ושמח בחור בילדותך • בהעלותך את סדרות  
הללו על פה גירסא דינקותיך • יהיו דיכי שחיטה ובדיקה לאחדים בידך •  
כלכתך ושנתך • (משלי סי' כ"ב) כי נעים כי תשמרם כבטנך יכונו יחדו על  
שפתוך :

תם ונישלם שבח לאל בורא עולם



# סדר הבריקה

## סדר בדיקת הריאה ובו כ"ט סעיפים :

- א** כשקורעין הכהמה לראות הכרס צ"ה המסס ובית הכוסות דכוקיס לטרפס הכבד וקודם שיכדוק הריאה לריך לכדוק תחילה ולראות אם נסרך בית הכוסות לטרפס הכבד כי טרפיות זה מלוי הרבה כמו טרפיות הריאה ואם ימצא נסרך לטרפס בידוע שימצא שם מחט או קוץ כמ"ש מור"ס בהג"ה סוף סי' מ"ה :
- ב** אם מצא בבית הכוסות או בהמסס מחט או קוץ בחללו ולא נתחב בהם כלל כשר בכל ענין ואין לריך שום בדיקה ויש מקלין דאפילו בניקב המחט מגד אחד ה"ל לכדוק מבחוץ אם יש עליו קורט דם ויש לסמוך עליהו אם הוא הפ"מ כנון שנמלח או הודח או נאבד מור"ס בהג"ה סי' מ"ח סוף סעיף ט' :
- ג** בד"ה בשל"ה היתה שם סירכא או קורט דם או חלודה כנגד המחט הכל אם היתה אחת מאלו כנגד המחט ואינו תחוב דבר זה כמחלוקת הוא שנוי דדעת הט"ו בסי' מ"ח ס"ק י"ד והש"ך שם ס"ק ל"א להטריף אבל הרב ז"ל בתשו' סימן מ"ט והפר"ח ס"ק כ"ב והפר"ת ס"ק ט"ו להכשיר וכן ג"ל עיקר :
- ד** היב"א דהיב"א מחט תחוב בהמסס או בכי"הכ ואיבא כנגדו קו"ד או סי' או חלודה הפ"ג דהמחט לא נקבה מעבר אל עבר טריפה ז"ל שם בתשו' הג"ל וכן הסכימו כל האחרונים ובשאלונקי נהנו להכשיר אם לא נקב מעבר אל עבר :
- ה** קורט דם המוזכר הכ"ה ובכל מקום היינו מעשות דם או דם לרור בעובי הבשר הכל האדים הבשר לחוד אינו מחויק השפ"ד סי' מ"ו ס"ק ט"ו והביאו המח"כר בסי' מ' אות ה' וכ"כ הפר"ח שם ס"ק ט' :
- ו** אם נסרך בי"הכו לטרפס הכבד ואנו רואים סי' שם עם לנור אין לך קורט דם גדול מזה ונס דע שהמחט הפ"פ שאין שם המחט בשעת הולאת הכרס חוזרת להחוריה וכשיש סי' והליכור טריפה והליכור הוא סמפון פעמים הם מונלא ואנו מטריפין אותה מפני שמחיים נעשה הנקב והפי' לא יש מחט ונמצא הסמפון טריפה ואנו חותכין מבשר הכרס שיפור שיהיה בשר אותו המקום שיש שם הסמפון שזה לבשר הכרס ואנו לוקחין מחט אחת ומשיעין אותה תוך חלל הסמפון ואם עוברת לתוך הכרס טריפה סהדי אנו רואים שהכרס נקובה ואותו סמפון קרום פעלה מחמת מכה וטריפה הפ"פ שלא נמצא שם מחט . הן אמת שלפי דעתי אם היתה סירכא יולאת מן הכרס ונסתרכת לטרפס ויש מחט תחובה בכרס הפ"פ שלא עברה המחט הייתי רוכה להטריפה שאין לך קורט דם גדול מהסירכא ז"ל כ"ה היא טריפה הכל אין הנחנו נוהגין בן אלא כשיש סמפון בדיקות הרי"ף הביאם הכנ"הג סי' מ"ח הג"ה אות כ"ב :
- ז** למדנו ממ"ש ב"הות הקודם דכשיש סמפון ומחט בתוכו ה"ל לשום בדיקה אם ניקב הכרס ולתלות דהמחט בא מבחוץ דהסמפון מעיד עליה דנקבס ויולאת ובשלא נמצא שם מחט דאנו חוששין דחורה להחוריה אל תוך הכרס ואינה נמצא אזי בדקי' פ"י נוכה אם יש שם נקב טריפה ואם לאו כשרה משום דכל הרעותות אינם אלא כ"א מלד אחד מנג הכרס דהיינו הסירכא והקו"ד והסמפון והמונלא והיבלת וכיוצא ואין כאן מחט ראוי להכשר כשאין שם נקב אבל כשנמצא שם מחט ה"ף דליכא נקב מטריפין דהיא מעידה על הנקב ונסתם בקרום מחמת מכה והוא

# סדר הבריקה

אמת ויציב ואין לזוז מזה מרן מלכא משי"ח כס' נדיב לב הנ"מ סי' י"ט :

ח מעשה בא לידי בני"הכו שהיה סרוך לטרפט ונדקו הכרס שחתכו והעבירו  
בסכין חד כל הסי' והמוגלא מפ"ג הכרס כמנהג ונראה תחתיו כעין נקב דק  
ושמתי בתוכו הנואה לראות אם עוברת מעבר אל עבר ונכנסם הנואה אל תוך  
בשר הכרס כשיעור חלי גודל אך לא יראה מלד אחר ומלאתי דד קטן פונה לפנים  
ולא עברה הנואה וגם לא היה שם מחט ודנתי להטריף הבהמה משום דלא גרע  
זה מקורט דם דמטריפין כשנמלא מחט בתוכה וקורט דם מבחוץ וכן מחט בתוכו  
וסירכא מבחוץ דמוכחא מלתא דניקבה משני עבריהן כיון דהריעותא עומדת אחת  
מכל לך הן הן עדיו על הנקב וכדכתיבנא לעיל הכא נמי יש להטריף ביד זה  
כמו לנור וסמפון מפנינים וסירכא מבחוץ דהו"ל דד זה יותר רעותא מקורט דם  
מפנינים דהוא מעיד ובא על הנקב שהרי בשר הכרס נקובה לפנינו הלא דאינו  
יולא הנואה לפנינו מחמת סמפון קטן זה והו"ל קרום שעלה מחמת מכה דאינו  
קרום וכו' ולא הלריך מהר"י פינ'ון ז"ל בסמפון גלי מחט נדיקה דאם אין שם  
נקב כסי' הלא דוקא כשהוא מבחוץ תחת הסירכא דהו"ל שני הרעותות מלד אחד  
משא"כ הכא מורינו הרב הנו' סי' ק' :

ט כתב הרדב"ז סימן רכ"ז הביאו מורינו הרב נר"ו שם אם נכפל הכרס וכתוך  
הכפל נמלא מחט תחובה ולא נקב נקב מפולש והיו רוצים להכשיר כדין מחט  
הנמלא בעובי בני"הכו והוא ז"ל הטריף משום דהכפל אינו בר קיימא ועתיד  
להתפרק יפ"ט ונדאין דבריו וכן ראוי להטריף ע"כ :

י מעשה בא לידי בבהמה אחת שהיה הבי"הכו סרוכין הלא החזה סמוך ונראה  
אל הטרפט וניקב החזה ונכנס הבי"הכו בתוכו. עד שילא לחוץ שהיה כיבר  
נקב החזה מעבר אל עבר ובני"הכו בין עור לכשר וחתכנו החזה דמתון רב ושוכ  
העדרתי הכיית הכוסות והולאתי אותה לחוץ והיה שם על הבי"הכו סמפון אחד  
משוך ארוך אשר הסמפון ההוא היה בתוך נקב החזה ונדקתי אחר קוץ ומחט תוך  
הסמפון וגם בני"הכו ונפרט ולא מלאתי שום דבר המנקב ובלאת הבי"הכו  
באותו מקום הסרוך וראיתי שם מלד פנים שם מלד פנים דק והכנסתי את הנואה כמנהג  
ולא פנה לחוץ דרך הסמפון שעליו ואחר העיון והסתכלות רב ראה דאינו דהנקב  
הנו' היה חודר ובא ללד פנים במקום אחר ולא יולא הנואה החולה וגסתפקתי  
מה דינה של בהמה זו. ואמרתי דלפי מאי דקי"ל אין סי' ונופא הלא בהריאה  
לכאורה יש להכשיר בהמה זו מה"ט. אמנם מלד אחר יש לאסור ממ"ש הנ"ל בסי'  
מ"ט שכתב דה"ד בדליכא שום רעותא אבל אי איכא שום רעותא חליק להחמיר  
דהסירכא באה מחמת הרעותא וכן הסכימו האחרונים והם כן נג"ד הנס דלא  
נמלא המחט מ"מ כיון דאיכא סי' זאת וסמפון קשה מוכחא מלתא דסי' זאת לא  
ילאת כי אם מחמת נקב וגרע מנמלא מחט ואו"ד וכת"ש מרן החב"י בסי' מ"ח  
הנ"הש אות כ"ב מסס בדיקות הר"ף הנ"ל ספיף ו' ואף דהרב הלריך בדיקה  
במחט אל תוך הסמפון והם לא עבר כשרה היינו משום דכל הרעותות נמלאו  
בלד אחר מבחוץ וכת"ש בסי' הקודם דיש לך לומר דלא נקב נקב מפולש משא"כ  
הכא שהרעותא עומדת בלד פנים נגד הסי' מבחוץ הו"ל תרתי רעותות משני  
לדדיו דודאי ראוי להטריף את"ד יפ"ט כ' מוה"ד משיח שם בסי' כ"א :

יא אחר שבדק המסס והבי"הכו כנ"ל יפתח הטרפט בנחת ויוהר שלא יפתח  
הטרפט

# סדר הבדיקה

ב

הטרפס יותר מדאי אלא כדי שיסוד כניסת ידו דאם יפתח יותר מדאי חיישינן  
שמה היתה טס סי' ונחתכה וכ"פ הפ"ח ריש סימן ט"ל משם הא"ח וז"ל כתב  
הא"ח יזהר שלא יפתח הטרפס יותר מדאי אלא כדי כניסת ידו אולי יש טס סי'  
והחתכה ושמעתי כי הד"י בן שלט ז"ל לא היה מותך הטרפס בסכין לעולם אלא  
בלפורז מפני חששה זו יע"ש :

**יב** הדבר פשוט דאם ענר ופתח הטרפס יותר מדאי ליכא למיחש למדי  
דאחזוקי רשותא ל"מ דנשחטה בחוקת היתר עומדת ולא גרע מגאבדה  
הריאה :

**יג** הבדיקה המעולה היא שתכף ומיד אחר השחיטה ונחה הבהמה מלפרנס  
פותח בטון הבהמה וקורט הטרפס ומכניס ידו ובודק קודם שיסירו הכרס  
ויתלו אותה משום דחיישינן ע"י שיסירו הכרס מקודם מוכרחים הם שיסירו ג"כ  
הוסט כי בן דרך שושי המלאכה ושו"ו חיישינן שמה היו היוה סי' ונחתקו וכ"כ  
הרב גב"ה בס' סימן ט"ל סג"ב אות קל"ג משם הגמ"א ז"ל שמעתי שבק"ק  
פינסק וכל אגפיה היו רגילין כשמוטבין הבהמה ברגליה לתלותה בחפלים  
ובעבותות היו רגילין בתוך המשיכה היו לוקחין קלפין למטה וצמט אותה ואחר  
חכם אחד וזוה לכודקה על הארץ ולא לתלותה וכן טהנין עוד היום והיינו ודאי  
שע"י אותו נענוע מנהקין ג"כ כשנסרה לדופן וכבר כתב הפ"י דבזה לכ"ע ל"מ  
נענוע אלא כשהריאה נסרחה למקום אחר אבל כשהסי' נסרחה לדופן לא יע"ש  
ועמ"ש בוב"ת סי' ט"ל סוף ס"ק ל"ו :

**יד** יכניס ידו בזריות בלא רפיון ידיים והם נחפרק טוס סי' כשמכניס הכודק  
ידו מוליאה לחוץ ובודקה אם סי' היא ימלא דאשה בהריאה או בדופן ואם  
לאו ריר הוא וכשרה מרן סימן ט"ל סעיף י"ג וכ"כ הכלבו וכתב הפ"ח אות ס"ו  
זו"ל ומ"ש הכלבו בזריות וכו' ואין זה סותר לדברי רבינו והרא"ש שכתבו מכניס  
ידו בנחת דהרא"ש ורבינו לא באו להוציא כי הם שלא יכניס כח גדול וכיד  
חוקה אבל בזריות בלא רפיון ידיים שרי יע"ש :

**טו** יבדוק בכל חלקי הריאה כמפורש וישוד הצפת להרגיש אם יש בה אחת ממני  
טרפיותיה כגון טרי מראה וכיוצא ויוכל להרגיש בנחת היד אם יש היוה  
מראות בריאה ע"י ד' סימנים : א' כשירגיש בריאה מקום קר אותו מקום קר הוא  
מקום המראה ב' כשיט היוה מקום שאינו חלק כשאר הריאה אלא מסתבך  
באמצע ג' מקום קשה חסונה משאר כשר הריאה ד' אם אותו מקום טוח  
יותר משאר כשר הריאה מ"ח כ"ר סי' ל"ח משם מטה יוסף :

**טז** יזהר ג"כ כשיבדוק לראות ולהכחין ולידע במשמום היד אם יש בתוכה טרי  
קשה כאבן שע"י שנתקטת המורסא שבתוכו גוקב קרום בריאה והמורסא  
יולאח לחוץ ומתקשה שמה מחוץ והוי' טריפה נמורס משום הריאה שניקבה וכמ"ש  
הר"ב אבן תודה סי' ל"ו ז"ל עיין מ"ש דפ"א בס"ג וה"ח מורסא שבריאה דהיינו  
שקרום הריאה מכסה אותה וכו' ומ"ש דהיינו שקרום הריאה מכסה אותה לאפוקי  
אותם טגרים קשים כאבן דע"י שהמורסא שבתוכה נתקשה כאבן גוקב קרום  
הריאה והמורסא נראית מנחץ שאז טריפה מטיס ריאת שניקבה ואע"ג ששמוסא  
סותם היטב לאו סתימה היא ק"ו מסרבה : אבנאם אם נסתפק לן בו אם מכסה  
הקרום את המורסא או לא דהיינו שקרום הריאה שע"ג הוא דק מאר  
כגלדי





## סדר הבדיקה

ג

כתוב כשהבודק בא לחתוך בשר הכבד ר"ל הטרפס יטה ידו ללד הללפות פן יחתוך טוס סי' אם יש טס ומכנים ידו בפנים בנחת פן ינתק טוס סירכא ויכדוק תחילה בנחת בנג הריאה פירוש למעלה מן הריאה סמוך לטרפשא נגד הכליות והח"כ מטיס ידו והולך ומקיף באחורי הערונה ובא למטה באונות ומטיס ידו בדגל חמור ובאונות וללד פנים ובדדא :

יח עוד כתב הרב הנז' ז"ל טס וז"ל ובדמש"א הביא דברי הנהות טו"ב דמהרי"ו באורך עם הנהותיו של בעל הספר ואפתיקנו פה (משו"ר להיות שהגאון ז"ל כתב סדר בדיקה כפי מנהג של האשכנזים והגון בדידן יש לנו כמה דברים שהם כשרים זוהי סיבה טעמית להם מסגרת סביב ר"ל זהו כפי מנהג אשכנזים) כשהבודק בא לכדוק יראה בחצר הכבד אם אין טס נקב מפולט והנה כך יחתוך מעט בחצר הכבד ללד הללפות כדי שיפנים אלבעותיו מלד ימין הבהמה שהוא ימין הבודק כשתלויה בדגליה כדי שימשמש אם נסדכה הומא או אונא לחצר הכבד ולא יחתוך ללד חלל הגוף והריאה כלל כדי שלא יחתוך טוס סירכא (ואני הייתי חותך בין שתי אלבעות ירי כדי שבתוך החתוך הייתי ממשמש עם שתי האלבעות מטני הלדדן שלא חתכתי טוס סירכא קצלתני) :

יט הח"כ ירחיב החתוך וכשהנקב רחב יכניס כל ידו בדדיות ולא ברפיון ידים כדי שהרירין והליחות ינתקו ולא הסירכות :

כ יכדוק תחילה אם נפרדת לכל הפחות עוקלי האומא מהסומן טבין שתי הערונות הנקרא קנה הלב ואחר כך יכדוק בנחת בין הערונה לללפות ובערונה שלא נסדכה לקנה הלב או לרופן :

כא הח"כ יראה שיהיו שלטה אונות והומא בחתוכן (ובטורחן שהאונא העליונה המקיפת את הגרגרת הרובה ויהיה לה חריץ ושניה לה קטנה והשלישית הסמוכה לאונא הרובה ועבה והאונא עלמה רחבה מכולן) ולא יהיה חסר עד שלא ישאר בה בטרפא דאסא אחר נפיחה ולא יהיה חליף (שלא יהיו יותר גדולים שאר האונות מאונא הסמוכה לאומא או מהאונא עלמה וכן שלא יהיה פחות בכל ימין מכלל שמאל וכן שלא יהיו לורות האונות שכלל ימין דומות ללד שמאל או היפכה וכן כמי שיהיה העוקן שכלל ימין מקום כלות האונא המקיף את הגרגרת יותר נבוא מעוקן שכלל האומא העליונה של שמאל) וכן שלא יהיה יתר כלורת אונא שלא בדרה' דאומי יותר מטרפא דאסא ושלא יהיה יתרת באונא העליונה המקפת את הגרגרת ללד שורטה אף שדרכה להפגל :

כב הח"כ יראה בכל הריאה אם אין דקין וגומות וחסרון ככף כפופה - הח"כ יראה שאין בה תרי בוטי דסמיכי או הפילו אחת במוגלא ואין בה חוט בשר מקיף (או הלל החריץ במקום הדק שאז הפילו אם חוט בשר מקיף היא טריפה) ושחין סי' יולאת מתוך הכופה והפילו סי' תלויה וכן שלא יהיה טברי נגד בוטה :  
כג הח"כ יראה שלא יהיו סירכות שאינם רירין נימוחין במשמוש היד לא מאומא לאונא שלא כסדרן דהיינו מנב לנב ומנב לחוד (וכן כחלון) ומכל שכן סי' מראשונה לשלישית :

כד הח"כ יכניס ידו ויולא פינוניתא דורדה מכיסה בנחת סיראה שמונחת טס ונס שאינה נדבקת טס בסירכא (ונס טיס לה לורת הורדה וחריץ ג"כ) ונס ימשמש אם יש בה סירכא (או בוטה שלא במקום החריץ שאז דין אותה בוטה כדן

## סדר חבדיקה

כדין נוסה באונת הכל אם הנוטה במקום המדין אפי' חוט נטר מקיף אותה  
טריפה וכן שינתה את מקומה או חסרה או יתירה בשני עינוניתא הכל טריפה):  
כה' א"כ יחתוך במנר הכבד שנכד שמאל ויבדוק האומא ושני אונות הראיות  
לה (דהיינו האונא העליונה עומדת בלואד כמין לשון והשני לה הכל האומא  
הדוכה ולה עבה וא"כ יבדוק הכל כמו שעשה בכל ימיו) ואם יש לו ספק בנוטה  
או בטעמי פראות או שמא נקרעו שני הקדומים של הריאה או שמא תעלה מירכא  
תלויה וכיוצא או יולא הריאה וינפחנה ויבדוק נ"כ הכל גם במראות הנשדות  
ספי' כהיל תאכלנו ע"כ ואגן כדיון נהגנו לפתוח ב' המקומות של הסרפס יחד:  
כו' כשימלא האומא סרוכה לדופן יתעמש בידו אם יש סס מכה ואם רוב הסירכא  
במכה:

כז' כשימלא האומא והאונא סרוכים לדופן יסים עין השנחתו להיכן רוב הספי'  
נוטה אם לאונא או לאומא וכן נכל הנהו רובי דבעל הפיטור:

כח' אפי' נ' דנראה לו בעת הבדיקה שהדוכ הוא במקום המכסיר מ"מ לא יבטיר  
בהחלט אלא עד שיוציא הריאה לחוץ ולמראה עיניו ישפוט ומה גם דכמה  
מהפוסקים ס"ל הכי ואפילו היבא דלא מצא שום רשותא בריאה וכמ"ס בזב"ת  
בסי' ט"ל ס"ק ו' בס"ד ומעשה בא לירינו באונא של הימין שהיתה סרוכה לדופן  
ולשומן והיה רוכא בדופן דהמנהג להכסיר הך ראייתו בליטה בכל הסרוך לשומן  
ודנתי בדעתי דשם הוא עיקר הספי' ולגותי להוציא הריאה לחוץ ולהניאה לפנינו  
וכאשר ראה אותה חבדי הטוב ר"כ טכחוי"א החו"ש כמהר"ם זכני"ב הי"ו דן בדעתו  
שניקבה תאותו מקום דסרוך לשומן ונה לנפסה קודם פיסיר הסירכא ובשנפחיה  
תכף ומיד בלבלה מסביבות הספי' וידענו נאמנה דשם הוא עיקר מקום הסירכא  
ומשם בתפספה על גבי ונסרכה לדופן אחר כך קרענו אוטו מקום של הבליטה  
ומלאנו שם מסמר תחוב כסתפון וילא לחוץ ללד השומן והטרפנו וברוך ה'  
שהנחנו בדרך אמת:

כט' כל האמור בסדר בדיקה הגז' אם הפך את הסדר האמור אינו מעלה ואינו  
מוריד רק העיקר הוא שיבדוק כל חלקי הריאה ובמקום שנהגו להתיר  
בנפיחה ירעום בזכרוננו מקום הספי' כדי שאם ינתקו בהולאת הריאה לחוץ יכיר  
מקומם ויבדקם בנפיחה אם לא יבלבלו:



# לוח הטעיות והשמטות

## בסדר בדיקת הריאה

סעיף ה' אינו מחזיק ז"ל אינו מויק • סעיף ח' בתוכו הנואה ז"ל הנוכה •  
סעיף י' ובפרט ז"ל ובפרט • סעיף י"ג שיטה ב' וקורט ז"ל וקורע • באותו  
סעיף שיטה ט' כשנסרה ז"ל כשנסרקה • דף ט"ז ע"ב שיטה ל"ח כנוכר למעלה  
ז"ל כנ"ל ור"ל כן כראה לי • שם דף י"ז שיטה כ"א דבארבעה סימנים ז"ל  
סירכות • באותה שיטה כיון ז"ל דהן • ע"ב שיטה כ' ועוד ז"ל דעיקר ז"ל  
עיקר • שיטה כ"א הינס לוקחים ז"ל לקוחים • דף י"ט ריש שיטה י"ב ממנה  
ז"ל ממני • שם ע"ב שיטה ד' בסיתן הנו' בסירכא הנו' • דף כ' ע"א סוף שיטה  
כ"א ותורה ז"ל ותרוך :